

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
52

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

MAJ 2017

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Waldemar Sochaczewski (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Maria Zwolińska
Tadeusz Chrościcki
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz
Jarosław Ołowski

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 4,85

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Światowy rynek zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	7
III. Polski rynek zbóż	14
1. Zasoby zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	14
2. Zużycie zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i> <i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	17
3. Handel zagraniczny zbożami <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	29
4. Działania Agencji Rynku Rolnego na rynku zbóż <i>mgr inż. Marzena Trajer, Agencja Rynku Rolnego</i>	32
5. Ceny zbóż na krajowym rynku <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	35
Aneks	38

REASUMPCJA

W sezonie 2016/17 światowy rynek zbóż był pod presją podaży. W 2016 r. na świecie zebrano rekordową ilość zbóż - 2,11 mld ton, tj. o 5,8% więcej niż w poprzednim roku. W połączeniu z najwyższym w historii poziomem zapasów, skutkowało to wzrostem podaży całkowitej o 5,8%. Zużycie jest szacowane na poziomie o 4,0% wyższym niż w sezonie 2015/16. Pomimo tego, na koniec sezonu można się spodziewać ponownego zwiększenia zapasów do nienotowanego wcześniej poziomu (515 mln ton). Ceny na światowych rynkach kształtowały się poniżej notowań z poprzedniego sezonu. Wyjątkiem była Europa, gdzie w wyniku słabszych zbiorów i spadku podaży ziarna konsumpcyjnego, ceny były zbliżone do notowań sprzed roku lub je przewyższały. W nadchodzącym sezonie (2017/18) zbiory zbóż mogą być nieznacznie mniejsze i dlatego presja podaży zmaleje, ale sytuację będą stabilizowały bardzo duże zapasy.

W 2016 r. krajowe zbiory zbóż, w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyły się o około 8% do 30,1 mln ton. W porównaniu z poprzednim rokiem, zbiory oziminy zmalały o 8%, co skompensował z nawiązką wzrost zbiorów

zbóż jarych o blisko 33%. W 2017 r. zbiory zbóż mogą być nieznacznie mniejsze niż w poprzednim roku i wynieść około 29,6 mln ton, co odzwierciedla trudne warunki pogodowe w okresie wczesnej wiosny i opóźnione siewy zbóż jarych.

W sezonie 2016/17 krajowy rynek zbóż był pod presją popytu. Krajowe zasoby* zbóż, w porównaniu z sezonem 2015/16, zmniejszyły się o 3,1% do 33,4 mln ton. Podaż całkowita** szacowana jest na 34,9 mln ton, tj. o 5,3% mniej niż w poprzednim sezonie. Niewielki spadek zbiorów i niski stan zapasów spowoduje, że w sezonie 2017/18 można się spodziewać dalszej redukcji, zarówno zasobów krajowych, jak i całkowitej podaży zbóż o 6-8%.

Krajowe zużycie zbóż w sezonie 2016/17 szacuje się na poziomie 27,4 mln ton, tj. o 1,4% (525 tys. ton) wyższym niż w poprzednim sezonie. Wzrost zużycia paszowego (o 2,4% do 16,8 mln ton) i przemysłowego (o 3,8% do 2,7 mln ton) skompensuje spadek spożycia (o 0,8% do 4,9 mln ton). Eksport w dalszym ciągu

* Zapasy początkowe plus zbiory.

** Podaż krajowa plus saldo obrotów handlu zagranicznego.

jest bardzo duży (6,3 mln ton, wobec 6,1 mln ton w sezonie 2015/16). W wyniku tego, zapasy końcowe w sezonie 2016/17 zmaleją do 1,2 mln ton, i będą o blisko 70% mniejsze niż przed rokiem. Na sezon 2017/18 przewiduje się wzrost krajowego zużycia zbóż o blisko 2%. Złoży się na to zwiększenie zużycia paszowego i przemysłowego zbóż. Zmniejszy się eksport, a do zbilansowania sytuacji rynkowej niezbędny będzie wzrost importu. Zapasy końcowe w sezonie 2017/18 przewiduje się na około 1 mln ton.

W 2016 r. nadal kontynuowana była tendencja wzrostowa przemysłowych przemiałów zbóż (wzrost o 4,4% do 3,7 mln ton). W ślad za tym zwiększyła się również produkcja większości wyrobów zbożowych (z wyjątkiem makaronów). Największy był przyrost produkcji kasz i płatków oraz mąk. W 2017 r. przewiduje się dalszy wzrost przemiałów i produkcji przetworów zbożowych oraz stabilizację produkcji pieczywa.

We wszystkich działach przetwórstwa zbóż kontynuowane było, zapoczątkowane w 2015 r. ożywienie inwestycyjne, z tym że w 2016 r. w największym stopniu nakłady inwestycyjne zwiększono

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 szacunek	2017/18 prognoza	2017/18 2016/17
Zapasy początkowe	9110	7452	6614	3744	1234	33,0
Areał uprawy	7368	7377	7420	7353	7530	102,4
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,04	3,91	96,8
Produkcja	28302	31792	27897	29687	29442	99,2
Import	2134	1955	2342	1466	2105	143,6
Ogółem zasoby	39546	41199	36853	34898	32781	93,9
Zużycie krajowe:	26397	27313	26968	27353	27879	101,9
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4942	101,9
- wysiew	1710	1707	1724	1724	1752	101,6
- zużycie przemysłowe	2927	2849	2625	2725	2887	105,9
- spasanie	15334	16295	16391	16790	17110	101,9
- straty i ubytki	1424	1488	1336	1263	1188	94,1
Eksport**	5697	7273	6140	6310	3840	60,9
Zapasy końcowe***	7452	6614	3744	1234	1062	86,1
Zapas/zużycie (%)	23,2	19,1	11,3	3,7	3,3	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

**) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencie ziarna

***) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGZ-PIB

w produkcji makaronów i w przemiałach zbóż. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż (pierwotne i wtórne) miały dodatni wynik finansowy i osiągnęły stosunkowo wysokie wskaźniki rentowności.

Wskaźnik bieżącej płynności finansowej obniżył się we wszystkich działach przetwórstwa zbóż, z wyjątkiem produkcji pasz. Pomimo tego, stan finansowy sektora był bezpieczny, co potwierdza wysoki udział środków własnych w finansowaniu bieżącej działalności gospodarczej.

W sezonie 2016/17 zwiększy się nadwyżka w handlu zagranicznym zbożami i przetworami zbożowymi (2,0 wobec 1,72 mld EUR w poprzednim sezonie). Eksport ziarna zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna szacuje się na 6,3 mln ton, wobec 6,1 mln ton w sezonie 2015/16, a import na 1,5 mln ton wobec 2,3 mln ton.

Przewiduje się, że w sezonie 2017/18 eksport zbóż może zmniejszyć się do 3,8 mln ton, a import zwiększyć do 2,1 mln ton. Obroty handlowe nadal będą koncentrować się wewnątrz UE, a trans-

akcje importowe będą realizowane po cenach zbliżonych do osiąganych w bieżącym sezonie lub nieznacznie wyższych.

We wrześniu 2017 r. średnie ceny pszenicy i żyta mogą wynieść odpowiednio 630-670 zł/t (konsumpcyjna 660-700 zł/t) i 530-570 zł/t. W kolejnych miesiącach sezonu 2017/18 przewiduje się umiarkowany wzrost cen zbóż, który może się zakończyć na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2018 r. Średnie ceny pszenicy mogą się wtedy kształtować się w granicach 660-720 zł/t (konsumpcyjna 690-760 zł/t), a żyta 540-590 zł/t.

SUMMARY

In the 2016/17 season supply pressure continued to shape the situation on the global cereal market. Cereal crop in 2016 reached a record level of 2.11 million tons and was 5.8% up on the previous year. Taking into account bulk opening stocks, cereal supply increased by 5.8%. Cereal use is estimated 4.0% above the previous season's figure. Despite it closing stocks are expected to break another record and reach 515 million tons. Cereal prices on the world markets fluctuated below the level observed in the previous season, with exception of Europe, where due to poor crop and shortages of bread-making grain the prices were close or even higher than those. In the new season (2017/18) a slight decline in cereal production is forecast and therefore the supply pressure will relax. Nevertheless large stocks would stabilise the market situation.

In 2016 domestic production of cereals totalled to 29,8 million tons, i.e. 6,6% up on poor harvest recorded in 2015. Comparing to the previous year winter cereals' crop declined by 8,0%, which was more than offset with the increase in the crop of spring cereals by almost 33%. In 2017 cereal crops are forecast slightly down on 2016 at 29.6 million tons. The decline would reflect

adverse weather conditions in early spring and delayed sowings of spring cereals

In the 2016/17 season domestic market was under the pressure of demand. Domestic cereal supply* was 13.1% down on the previous season at 33.4 million tons. Total supply** is estimated at 34.9 million tons, i.e. 5.3% up on the previous season. Reflecting negligible decline in crops and low inventories further reduction in domestic supply and total supply of cereals in the 2017/18 is expected.

Domestic use of cereals in the 2016/17 season is estimated 1.4% up on the previous season at 27.4 million tons. The increase in feed use by 2.4% to 16.8 million tons and industrial uses by 3.8% to 2.7 million tons will more than compensate the decline in human consumption by 0.8% to 4.9 million tons. Exports remain bulk at 6.3 million tons versus 6.1 million tons in 2015/16. Therefore closing stocks in the 2016/17 season are estimated to decline by almost 70% to 1,2 million tons. In the 2017/18 season domestic use is forecast to increase by 2%, which would reflect growing feed and industrial uses. Exports is to decline

* Opening stocks plus production.

** Domestic supply plus foreign trade balance.

and a rise in imports is necessary to balance the market. Closing stocks in 2017/18 season are forecast at approximately 1 million tons.

An upward tendency in cereal millings was continued in 2016 (increase by 4,4 to 3,7 million tons). It resulted in a growth of the production of cereal products (except of pasta). The highest increase concerned groats, flakes and flour. In 2017 a further increase in millings and the production of cereal products is forecast while the production of bread is likely to stabilise.

All branches of cereal processing showed growing investments, particularly in the production of pasta and millings. All branches of the sector generated positive financial results and achieved relatively high profitability ratios. The level of financial liquidity declined in the whole sector, with exception of feed production. In spite of that financial standing of the cereal processing was considered safe which is confirmed with high share of own capital in financing current economic activities.

The surplus of foreign trade in cereals and cereal products in the 2016/17 is expected to increase (PLN 2,0 million

versus PLN 1.72 million in 2015/16). Exports of cereals and cereal products are estimated at 6.3 million tons (in terms of grain) versus 6.1 million tons in the previous season. In the 2016/17 season export is forecast to decline to 4.4 million tons in the previous season and import at 1.5 million tons versus 2.3 million tons.

In the 2017/18 season cereal exports are forecast to decline to 3.8 million ton and imports to increase to 2.1 million tons. The trade flow would be concentrated inside EU and conducted at prices similar or to those reported in the 2016/17 season or slightly higher.

In September 2017 wheat and rye prices may average respectively PLN

630-670 per ton (PLN 660-700 per ton for bread-making wheat) and 520-570 per ton. Then in the course of the 2017/18 season a moderate increase is forecast. This tendency would last by the break of the first and second quarter of 2018 with average prices of wheat at PLN 660-720 per ton (PLN 690-760 per ton for bread-making wheat) and the prices of rye at PLN 540-590 per ton.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17 estimation	2017/18 forecast	2017/18 2016/17
Opening stocks	9110	7452	6614	3744	1234	33,0
Area sown	7368	7377	7420	7353	7530	102,4
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,04	3,91	96,8
Crops	28302	31792	27897	29687	29442	99,2
Imports	2134	1955	2342	1466	2105	143,6
Total supply	39546	41199	36853	34898	32781	93,9
Domestic use	26397	27313	26968	27353	27879	101,9
- food	5002	4973	4892	4852	4942	101,9
- seeds	1710	1707	1724	1724	1752	101,6
- industrial uses	2927	2849	2625	2725	2887	105,9
- feed	15334	16295	16391	16790	17110	101,9
- wastes and losses	1424	1488	1336	1263	1188	94,1
Exports**	5697	7273	6140	6310	3840	60,9
Carryover stocks***	7452	6614	3744	1234	1062	86,1
Stocks/use ratio (%)	23,2	19,1	11,3	3,7	3,3	x

**) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet*

****) Including cereal products in terms of grain*

*****) Including intervention stocks from 2004/05 onwards*

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek mięsa (52) • czerwiec 2017,
2. Rynek rzepaku (50) • czerwiec 2017,
3. Rynek owoców i warzyw (50) • czerwiec 2017,
4. Rynek wyrobów tytoniowych (5) • czerwiec 2017,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (46) • wrzesień 2017,
6. Rynek mleka (53) • wrzesień 2017,
7. Rynek pasz (39) • wrzesień 2017,
8. Rynek drobiu i jaj (52) • październik 2017,
9. Rynek zbóż (53) • październik 2017,
10. Rynek ryb (27) • październik 2017,
11. Rynek mięsa (53) • październik 2017,
12. Rynek rzepaku (51) • listopad 2017.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2017 r. (2 numery) wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-3149

CENA 21 ZŁ

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2017 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>